

Chemia.
1168.

~~Physic: 4218.~~

Pseudoph 2.160.

999

PROCESSUS
ANGELISALÆ, CHR-
mici illius & Philosophi
Spagyrici celeberrimi,

De

AVRO POTABILI, NO-
VO, PAUCISQUE AD-
HUC COGNITO:

CVI QVIDAM ALII
EX BASILII VALENTINI, IOSEPHI
Quercetani, Portæ, & aliorum scriptis excer-
pti, cum commentariolis propter affini-
tatem ad jungerentur, non in
consultum visum
fuit.

Phys. 211

ARGENTORATI,

Sumptibus JOHANNIS- PHILIPPI
SARTORII, Bibliopolæ.

M. DC. XXX.

908. Phys.

2112800000

THOMAS HAGENOW

abgedruckt mit einem

verlorenen Titelblatt

80

DR. MELCHIOR DR.

GAETANUS

WIA WOLFGANG

WILHELM

AD LECTOREM Benevolum.

Ariū, amice lector & amator secrētorum chymicorum, de auro potabilis confiendo, atq; preparando, modi ac processus sūti publicati, ac circumferuntur etiam secretiores scripti, In ier quos hic præsens, Angeli Salæ ut fertur processus non postremas partes obtinet, ut qui non tantum spagyricus sit, sed etiam philosophiam magnam redoleat. Hunc igitur in gratiam spagyrorum publici Iuris reddere & unā cum aliis quibusdam Processibus secretis ijsq; eximijs propter affinitatem adiungere placuit. Quin & clavem tibi, in qua tota rei cardo vertitur & versatur, revelare non dubitavi, alias nullius usus futurus vale lector amande, & in tuum commodum viere.

GEBER ARABS.

IN Ø ET Ø NATURÆ
SUNT OMNIA.

GURUM quonam & modo
& methodo, formam medicamen-
tosam, in quo vis liquore solubilem
induat, atque adeò bibi aptum, quod
potabile vulgò vocant, reddatur, ex intimis spa-
gyrices principiis, vivaque αὐλοχειρίᾳ demon-
stratus, initio præsuppono hoc: Quod videlicet
id, nisi beneficio ménstrui, fieri nequaquam pos-
sit.

De hoc autem liquore convenit inter omnes,
primò, quod ille uniri auro ritè nequeat, nisi in-
terventu tum solutionis, tum coagulationis. Ex
quo duos actus, quibus aurum πόλυμον principali-
ter reddatur, & conficiatur, emergere, nemo non
videt.

Secundò, quod idem ille liquor solutionis,
coagulationisque opifex, quam maximè fieri pos-
sit temperatus, ac blandus esse debeat.

Talis verò liquor, quia in aurum, quatenus Ø,
agere nequit, ideo adhuc alias actus, isque minus
principalis, prærequiritur, per quem Ø ita
præparetur, uti solutionem promptissimè susci-
piat.

Calcinationem Chymici impropriè quidem,
attamen

attamen significanter nuncupant. Itaque totus processus Θ potabilis elaborandi, absolvitur tribus hisce distinctis, subordinatisque actibus;

**Calcinatione,
Solutione magistrali,**

Et denique Coagulatione,

De quibus omnibus nos ordine videbimus.

Calcinatio.

Calcinationem Θ quod attinet, ea nihil aliud est, quam actus, per quem corpus Θ attenuatur, subtiliatur, emollitur, in indivisibiles atomos disrumpitur, inque pulverem impalpabilem redigitur, hoc quidem fine, uti ad suscipiendam, in sece solventis, magistralis actionem, habile fiat ac idoneum.

Hæc calcinatio, duobus in universum modis, fieri consuevit, vel per humidum, vel per siccum.

Calcinatio in humido vulgariter fit, in aqua Chrysulca, quam regiam alias seu solarem nominant.

Constat hæc ex aqua forti & sale Armoniaco.

Capiro aquæ fortis ex duabus partibus vitrioli & una parte nitri distillatæ, exempli g. librami, in qua dissolvo Salis Armoniaci summè depurati uncias duas.

Hæc est aqua Regia vulgaris, in qua pro instituta calcinatione dissolvo aurum laminatum, & frustillatim concisum, id quod leni calore, non sine tamen ebullitione dissolvitur.

Solutionem claram & flavescentem, in Bociam satis capacem, lixivio tartari limpidissimo, ad dimidium repletam, pededentim, & ferè guttatum.

A 3 instil-

instillo, quibus in vicem confusis, prævio crepero ebullitionis strepitu, & mirabili exæstuatione. Sol in starlimi procūbit in fundū, hoc facto & repercussō omni ex parte sole, aqua calida, eluo salse dines, donec nihil amplius acrimoniae appareat.

Tum limum illum auri eximo & sicce scere facio calore, vel levissimo, vel potius nullo, atque ita habeo præcipitatum Ceraunochryson, uti vocant Solis, Sclopétantē, fulminantem, ita dictam, quod ejus grana duo vel tria, igni exposita, ubi flammam conceperint, concipiunt autem promptissimè, similem bombardæ explosæ sonum faciant, operatione tamen pulveri pyrio contraria, quum non uti hic sursum sed deorsum versus, impetum suum omnem convertant.

Vidi ego (S A L A) satis magnum marmor, vi hujus calcis casu accensæ, in frustilla disjectum, non sine astantium periculo.

Cæterum ad calcis modo dictæ partes duas, conjungo Florum sulphuris purissimorū i. partē. Hisce permixtis in crucibulo comburo sulphur, atque ita calx illa, acquires colorem boli Armeniæ, & vim sclopetandi omnem amittet.

Hujus calcinationis, aqua chryfulca, alia ratione pro alio itidem fine à me paratur.

Accipe exempli gratia aquæ fortis uncias octo, Salis armoniaci, & nitri depuratorum ana uncias tres, misce & per cornutam, servatis ex arte ignis gradibus distilla: Elicies aquam, quam ob igneam penetrabilitatem, & corrosivitatem stygiam ego appello, de qua quia vulgaris illa, instituto nostro apprimè satisfacit, pluribus hic agere supervacaneum puto; nisi forte an hoc quis notare velit,

velit. Quod in illa ipsa solutum, præcipitatum
que aurum, nullam vim sclopetandi habere de-
prehendatur.

Sed redeamus ad priorem calcinationem, fa-
ctam in aqua Regia vulgari, & circa ejus histo-
riam queramus.

Primò, Num illa calcinatio accurato Chymia-
tro, sit admittenda, & non potius damnanda, &
execranda, utpote quæ per aquam tam corrosi-
vam, & humanæ naturæ infestam, institua-
tur?

Secundò, an possit solvi sine sale Armonia-
co?

Tertiò, quænam subsit causa, quare calx auri
vim inflammabilem & sclopetantem acquirat?

Quartò, num eadem illa calx intra corpus ex-
hibita, vim habeat diaphoreticam?

Quintò, quomodo eadem cum sulphure igni
exposita, non conflagret, & cum strepitu dispe-
reat?

Ad singula quæsita breviter respondebo, &
quidem ad primum: Chymiatros (cum iis enim
mihi resest) non magis vel posse vel debere da-
mnare istiusmodi calcinationem, quam damnent
mercurium Diaphoreticum ipsum, quem autor
Basilicæ chymicæ Osvaldus Crollius antimonium
Diaphoreticum, ineptè nuncupat, ut qui minimè
gentium ex antimonio, sed mercurio constante
manifesta reductione demonstretur: Illū inquam
ꝝ Diaphoreticum, quum partim ex spuma illa
venenosa (quam butyrum antimonii vulgo, ego
rectius mercurii, vocant) partim ex spiritu nitri,

A 4 Exer-

Exercitatissimi quique chymiatri conficiant, Et nihilominus tanquam arcanum summum, medicamentum maximè polychreston, alexiterium item minerale, summis laudibus de prædicare minime dubitant.

Evidem quare nostræ huic calcinationi magis, quam suæ dicam scribant, nihil profectò causæ video. Certè eadé utrobiq; Calcinationis ratio est: Utrinque res agitur corrosivis, imò ab illorum parte magis, quam à nostra. Itaque si sua probant, uti certè meritò probant, nostra quoque non improbent. Quod enim pro se respondebunt, in sua illa Calcinatione, ignis vehementis interventu, evanescere corrosiva, idem nos, de nostra quoque calcinatione, verè affirmabimus, in qua aqua regis separat & enervet lixivium, eluant iterato affusæ aquæ. Ignis denique ipse superveniens exurat penitus, atque auferat.

Qua de re quisquis gustum solummodo suum, consuluerit, atque exactam una, ponderis rationem inierit, dubitare nemo poterit.

In secunda quæstione dudum fateor hæsi, donec experientia, mihi aliud tum quærenti, omnē dubitationem exemit. Aurum cum æquali parte Lunæ fudi, commixta hæc duo metalla, & in lamellas diducta, inundavi spiritu nitri acerrimo, in quo solutum prius erat nitri resinati tantum, quantum potuerat ille combibere, vidi solutum aurum, argento prorsus intacto.

Tertia quæstio nihil difficultatis præbitura est, ad occultus proprietates, hoc in negotio, quem admodum in pleris que aliis naturæ effectis mirabilibus configuenti.

Nam

Nam quod Crollius, Salis Armoniaci percus-
sionis istius causam existimat esse, nihilo fit do-
ctior, & ad idem, hoc ignorantiae nostrae, asylum,
proripere se cogitur, siquidem quis porrò querat,
undenam eam proprietatem Sal Armoniacus
habeat? Sed & ipsa ratio Crollii, utut speciosa
appareat, penitus tamen inspecta, videbitur pror-
sus imaginaria. Nam quare magis cōtrarietas tar-
tari cum Sale Armoniaco, quam ejusdēcū spiritu,
vel vitrioli, vel nitri, quo utroque Aquafortis
componitur, repugnantia causetur percussionē?
Aequè enim vel nitri vel vitr. spiritus, & quæ Aquæ
fortis, atq; salis Armoniaci adversatur tartaro.

Quin imò omnibus solventibus acidis. & cor-
rosivis, hostiliter inimicum esse, experietur, quis-
quis in metallorum, gemmarum, Coralliorum,
concharum, congenerumque corporum, solutio-
nibus & præcipitationibus, aliquantulum fuerit
versatus. Quid? Quod ipsa solventia corrosiva,
quotquot sunt, perse cū sale tartari liquefacta, cō-
fusa, manifestissimè conspiciatur, hostili confe-
stī pugna, ab utraque parte inter se congregē?

Itaque non valet primò, quod supponit Crol-
lius, ex mutua pugna tartari cum sale Armonia-
co cadere Aurum. Nam quid quæso idem aurum
præcipitet in solo nitri spiritu, modo supra indi-
cato solutum? Nullum ibi est Sal Armoniacum,
& tamen præcipitatio ipsius sensibus obvia.
Quid præcipitat Lunam solutam in aquafori, in
qua ne vel hilum quidem est Salis Armoniaci, vel
else per naturam potest? Siquidem argentum sol-
vere debeat? Sed demus verum esse, quod vult
Crollius, nihil eo aliud cōficerit, quam hoc quod

A 5 videli-

videlicet, mutua illa pugna , causa sit præcipitationis Solis. Atqui nemo, tum non videbit, vim auri sclopetantem & percutientem, adhuc manere prorsus indemonstratam , quum diversissima sint, præcipitatio solis, & vis ejus fulminans. Neq; vel hilū eo juvatur, quod argutari pergit, Oleum tartari percutere spiritum nitri , summè purificatum, qui se in illo conflictu , cū sulphure solis suo adversario conjungat, & quia sulphur illud solis, à natura summè depuratū sit & vulgari nostro sulphure longè subtilius, idē valentius, & minore quantitate, operationes suas potenter efficere, videlicet quia sal armoniacus, pro constituenda percussionis causa adæquata , minimè sufficere videbatur , idē de causa adjuvante cogitandum erat Crollio, quam video esse sal nitrum percussum, ab oleo tartari, & conjunctum cum sulphure solis.

At verò non tantum nitrum, sed universum sal corrosivum, quod in aqua regia continetur, percutitur, idq; exæquo, nec magis unū quām alterum. Atq; hoc ipsum universim junctimq; percussum, non magis se solum sociat sulphuri auri, quām ejusdem hujus mercurio. In calce enim solis, teste reductione, subsistit aurum corporaliter totum secundum se totum, nulla ejus pars subsistit ibi seorsim, nulla istic facta est sulphuris separatio. Itaq; quicquid in idem , cum auro unitur, cum toto auro uniri dicendum est, non cum sulphure seorsim.

Quod si vim φλογίσῃ , calcis auri, cuius ne verbo quidem meminit , à spiritu nitri , deduxisset causatus, quemadmodum omnis res natura ortus sui quasi memor , perpetuò redire desiderat, ad id ex quo fuit orta. Ita quoque in calce auri, spiritum nitri

nitri ad naturam nitri inflammabilem redire, non
aliter atque usi venit. Quando idem spiritus cum
argento est, in magisterium chrysalloides exalta-
tus, tametsi vel sic quoq; res ad occultas proprie-
tates rediisset, aliasque quam plurimas difficulta-
tes suggestisset, tum etiam vis sclopetandi sive per-
cutiens, ipsi de integro probanda restitisset, ali-
quid tamen probabilitatis, adspersum fuisset, illi
ratiunculæ, quæ sanè ut prorsus nulla esse cogno-
scatur, libet eam irrefragabili experimento peni-
tus evertere. Cape lamellas chalybis, solve in aqua
regia, solutionem habebis flavescentem, & colore
prorsus aureo, præcipita solutionem cum lixivio
tartari, & procede eodem omnino modo, atque
in calce solis paranda fecisti: perfecto operè dicat
mihi Crollius, quare sal Armoniacus tartarum, &
spiritus nitri ipsum martem, qui tamen secundum
philosophiam chymicorum, ipsaque attestante
experientia, plus quam aliud metallum ullum sul-
phurishabet. Quare inquam illa omnia, martem
non potuerint edere, ut quemadmodum calx
solis, ita calx quoque chalybis percussionem il-
lam, aliqua saltem ex parte ederit, vel imitate-
tur?

Sed pergamus ad quartam quæstionem, cuius
affirmativam miror, quare Crollius, eumque se-
cuti alii sint professi. Ego certè ternis experimen-
tis, etiam in me ipso didici, calci auri, non nisi
vim catharicam, eamque sine ulla vel nausea, vel
vomitu inesse, quia ipsa mineras præsertim flatu-
lentas, educat per alvum.

Neque res hæc analogismo caret rationabili.
Quemadmodū enim in aërem macrocosmi, agit
ab

ab externo calore, in actum deducta calx, consimili ratione, à calore interno actuata, par erat agere, in aërem ipsius microcosmi.

Quintam denique quæstionem facile expediemus, si, quod studiosè fortean occultavit Crollius, & plerique alii, nos manifestemus, Calcem solis cum floribus sulphuris permixtam, priusquam igni exponas, humecta, & quasi impasta, cum spiritibus, vel salis, vel vitrioli, vel sulphuris, vel quibuscumque aliis acidis liquoribus, & omne periculum effugies, & tantum de calcinatione in humido.

Cæterum in sicco calcinatur aurum, Quando vel cum sulphure, vel cum sale quoipiam, mixtim coagmentatur, seu uti barbarè quidem, attamen significanter loquuntur stratificatur, & in igne reverberii adhibito tali caloris moderamine, ne aurum fluat, subtilissimè pulveratur.

De hac calcinatione oritur exigui momenti dubitatio: num ea fiat sine corrosivo. Dubitacionis causam præbuit Crollius, qui quum hujus ipsius calcinationis per sulphur minerale institutæ beneficio, ex marte & venere vitrioli doceret cōficere, disertè professuī est, sese hoc sine corrosivo facere, Nec videtur Crollius ratione destitui Sulphur enim nō est corrosivū, Ergò neq, per sulphur quæ perficitur calcinatio, fiet per corrosivum. Ego tamen ut ostendam, quod sese facere negat Crollius, id omnium maximè facere. Distinguo corrosiva in ea, quæ actu ipso & absolutè talia sunt, & quæ potentia. Sulphur actu quidem ipso, & quatenus sulphur est, nullam certè vel admodum obscuram vim corrodendi habet, sed acceden-

cedente igne,in actum erodendi prorumpit, Spiritus ejus fuliginosus & salinus, quem quisquis corrosivum esse neget,næ is dignus sit, cui oculos ille & palatum indefinenter mordicet. Per hunc spiritum sulphuris quum illa quoque calcinatio Crolliana perficiatur,utique negandum minimè est,eam per corrosivum peragi atque absolvi. Simile est de similibus calcinationibus Judicium.

Supereft adhuc aliis calcinationis auri modus, à duabus illis,humida & sicca, distinctus , nisi quis eum malit , ad humidum referre, videlicet corrosio auri per mercurium. Qui tamen modus quum Chrysopœiæ magis , quam medicinali inserviat,eum tanquam à proposito nostro alienum in præsentiarum dimittimus. Itaque hactenus tradidimus modos auri duplii via calcinandi, humida & sicca, Quarum alterutra, si nostro proposito accommodetur , saltem quasi rude quoddam initium calcinationis utraque est futura. Et enim utriusque generis calces , si menstrui nostri magistralis actionem commodam suscipere debeant,necessum est,ulterius adhuc , idque operosius, subigi ac elaborari, Quod quam convenienter ratione ego faciam , est operæ pretium breviter indicare.

Calcinatio Ulterior.

Est in rerum natura liquor,neque ex vegetabilium neque animalium,neque mineralium,familia præcisè oriundus , de quo tamen nullum , sive vegetable, sive animale , sive mineral non participet. Is arte spagyrica ad summum exaltatus, evadit planè spirituosus, aërēus, Diaphanus, subtilis,

...penetrabilis, ejus in solvendo & coagulando, vires expertus sum planè mirabiles, quas non tantum in rebus extra microcosmū, verùm etiam in ipso microcosmo potenter exerit. Magnaque cum admiratione, & ipsius microcosmi commodo singulari. Receptus enim nitra corpus humanum, statim vim suam spiritualem, ex centro, ad ipsam usque $\pi\epsilon\rho\Phi\epsilon\gamma\alpha\tau$ explicat, quascunq; tartari microcosmici in visceribus præser-tim, coagulationes efficaciter resolvit, separat re-solutas, & mumiam vitæ, quibus cunque tincturis venenatis, malignis, pestilentialibus, putredinosis infectam insigniter rectificat.

Hunc liquorem (cui nomen ego dedi, ♀ philosophici) commodissimum judicavi, qui inchoatæ calcinationis negotium perficeret atque absolu-
veret. Itaque calcem auri supra paratam, in hoc li-
quore solvi, solutam coagulavi, idque multoties
repetii, donec tandem sol ille terrestris, duodecim
signis Zodiaci (i.e. bidui spatio) sui binies evolutis,
devenisset, in calcem subtilissimam, rarissimam,
spongiosam & impalpabilem aptam jam solutio-
ni, quam & ipsam breviter exhibeo.

S O L U T I O M A G I- S T R A L I S.

Posteaquam ex laboriosissimo calcinationis opere sumus eluctati, facilitiora deinceps, in solutio-ne magistrali omnia sunt futura. Est autem hæc nihil aliud, quam actus ille, quando liquor sol-
vens magistralis, in calcem auri ritè prædisposi-
tam agit, eamque sibi penitissimè & secundum
minima naturalia, concorporatam combibit:

Hoc

Hoc quidem fine, ut ex intima illa utriusque con-
junctione accedente postmodum coagulatio-
ne debita, corpus auri formam acquirat medica-
mentosam, in quovis liquore solubile, & potabile.

Modus solutionis hic est, cape liquorem no-
strum magistralem limpidissimum, eumque fun-
de super calcem. Videbis exactiōnē menstrui in
calcem nitri minimē levem ebullitionem, atque
exæstuationem, pone in Balneo, & digere per tri-
dūm, solutio flavescat, quam per declinationem
effunde, affunde iterum de solvente, & solve, do-
nec superfusus calci liquor, desinat ebullire, solu-
tiones omnes collige & serva.

Hæc videlicet est solutio magistralis, ad ejus
exactiorem cognitionem, tria pulcherrima pro-
blemata discutiemus.

Primum est an illa solutio possit fieri sine cor-
rosivo?

Secundum utrum in illa solutione forma au-
ti metallica realiter destruatur vel possit ita de-
strui? Quod si verò nec destruatur vel possit ita
destrui per artem, Quæremus ultimò an propter-
ea negandum sit, in ejusmodi solutione aurum
exaltari.

Ad primum problema respondeo ita, solutio
calcis aurea, non potest fieri sine menstruo.

Illud verò menstruum, aut erit merè aqueum,
& insipidum, cuiusmodi est aqua vulgaris, & a-
qua distillatæ vegetabilium. Aut erit sulphureū,
cuiusmodi est spiritus vini, terebintinæ, olea aro-
matū stillatitia &c. aut erit salinum, cuiusmodi
est, e.g. Spirit⁹ vitrioli, sulphuris, salis, Aceti distil-
lati, mellis, succi limpidi citrinorū, Limonū &c.

Quar-

Quartum dari nèquit, sed hisce tribus generibus,
tota solventium familia continetur.

Menstruum aqueum nihil de calce auri solvet,
nisi fortè adhærescentis salis extranei quicquam
eluat. Menstrua quoque sulphurea, intactam re-
linquent calcem auri, idque adeò verum est, uti
ipse Crollius istiusmodi solutiones, deliramenta
vocare non dubitet.

fol. 204.
*Lib. de
estalon
ga cap.
de ⓠ
pot.*
*Franc.
Ant.*
*Lib. de
estare-
rum
natu-
ralium.*

Reliquum est ergo, uti menstruum solutivum
sit è genere salium atque adeò corrosivum. Nul-
lum enim menstruum salinum, agit in calcem
metallicam, nisi corrodendo. Ratio hæc tam cer-
ta est, ac evidens, uti ipse Paracelsus disertè affirma-
rit, aurum nisi corrosivo nequaquam solvi. At
obstat quidam magni nominis Spagytus in An-
glia, qui aurum suum potabile, quod conficit,
cum solvente corrosivo conficere masculè infi-
cietur.

Verùm is convincitur i. à sapore sui auri potabi-
lis, Id enim tam acre est, quam sunt ipsa magisteria
Coralliorum, perlatum, concharum, gemmarum
cum spiritu acetii præparata. Secundò à modo a-
ctionis menstrui in calcem ⓠ. Nam quodd ipse
disertis verbis fatetur, solutiocalcis auri fit, non
nisi cum insigni ebullitione. At quid hoc est aliud,
quam corrodere & corrodi?

Tertiò denique ab eo, Quod aurum suum po-
tabile, aëri frigidiusculo vel humidiusculo expo-
situs facilimè colliqueat, quæ sanè res chara-
cter est corrosivi minimè dubius, si quidem Pâra-
celso credendam. Neque verò tamen est, ut au-
dito corrosivi nomine, statim quis cohorrescat.
Quemadmodum enim in arte medica, purgantia
tripli-

tripliciter distinguntur, in fortissima, valida & benigna. Perinde in chymia quoque convenit, solventia corrosiva in tria ejusmodi genera dispesci. Ad primam classem referimus aquas fortes, regias, Spiritum nitri, aliosque liquores praeditos, vi erodente ignea, & humanæ naturæ infesta.

Secundi generis sunt spiritus vitrioli, Salis, sulphuris, aceti radicati, atque alii, qui quidem facultatem corrodendi minimè debilem possident, interim tamen naturæ nostræ non ita adversantur.

In tertio vero & benignorum ordine, collocamus, spiritum aceti simplicem, mellis, aquam Quercus, succum limpidissimum citriorum arantiorum, limonium &c. Nos primi generis corrosiva, quin etiam secundi, à solutione nostra penitus amandamus. Et solo benigno liquore corrosivo rem conficimus, qui acrimonia sua, ipsum acetum distillatum minimè excedat. Acetum autem ipsum certa quoque sua corrosivitate minimè destitui experientia docet. Quandoquidem illud ipsum corrodendo, non tantum corallia, perlas, conchas, verum etiam corpora metallica, chalybem, plumbum, stannum, cuprum in liquoribus resolvere valeat.

Quod si jam quis distinctione nostra, susque de que habita, omnia in universum corrosiva, promiscue proscribere presumat, is etiam atque etiam videat, ne ipsum unà acetum, aliosque succos, naturæ nostræ familiarissimos exulare pariter jubeat.

Secundum problema bimembre est, primò e-

B

nim

nim quæritur, num in solutione calcis solis, forma metallica destruatur?

Ad quod respondeo, eam minimè gentium destrui realiter. Quod si namque verè destructa esset, non posset reduci.

Nam quod semel corruptum est, idem numero redire nequit. At qui ex solutione illa, idem numero aurum, difficulter quidem, reducitur tamen: Ergo in illa solutione, aurum non est destructum realiter. Anglus tamen ille, cuius supra memini, gloriatur, Aurum verè ac realiter in sua solutione destrui: At hoc ipsum contra veritatem, conscientiam, & experientiam. Ipsum namq; ejus aurum potabile, quomodo interventu salis tartari, per ignem primò reverberationis, deinde fusionis educatur, possum ad oculum ego demonstare, quām miserè se involvat idem, quando ait, in solutione sua auri, destrui formam metallicam, & nihilominus in eadem met solutione Aurum sub sua specie conservari. Ita certè per illum, unum idemque aurum, simul erit & non erit aurum, erit & non erit metallum. Veruntamen negandum non est, in auro soluto metallicam formam certo modo destrui, videlicet non quoad esse intrinsecum metalli, sed duntaxat, quo ad ipsius esse extrinsecum. Rectius non destrui quidem ipsam formam metallicam, sed superventu solventis, in cuius quasi gremio, penitissimè reconditum aurum delitescat, ut non nisi difficulter, inde protrahi possit, solummodo obliterari.

Alterum secundi problematis membrum est, num possibile sit, solvere ita aurum, ut forma metallica prorsus destruatur?

Qua quide[m] in re, etiamsi omnes chymicos ferè

ferè sum contradicentes habiturus , ipse tamen propendeo in sententiam negativam , donec viva atque oculari apodixi , contrarium quis infallibiliter mihi demonstraverit . Ita namque existimo , quum ignis non possit destruere corpus auri metallicum , multò minus idem destrui poterit abs liquore solvente , & ratio est , quia id quod magis valet destruere corpora metallica , non potest aurum destruere , multò minus potest corpora metallica destruere , quam potest ipsum menstruum , quod sic probo , e. g. sume plumbum , in igne reverberii per se calcina , calcinationem continua , usque quo in scorias vitrificantes plumbum abeat , tum videbis plumbum verè ac realiter , secundum suam substantiam metallicam esse destruētum , vi videlicet ipsius ignis . Ab altera parte sume aliud plumbum , redige in cerussam , selyve cum spiritu aceti , mellis , salis , sulphuris , vitrioli , aqua Regis Aquæ fortis aliisq; quibus cuncte liquoribus , etiam vehementissimè erodentibus . Hac quidem via nunquam èò adduces plumbum , quin id perita artificis manu , queat ex solutionibus illis reduci . Ex quo opinor liquet majorem esse vim ignis , ad destruendam ipsam metallorum substantiam , quam sit solventium quorum cuncte etiam corrosivorum . Quamobrem argumentum meum repeto . Si ignis non potest destruere corpus auri metallicū , multò minus poterit idem destruere , menstruum sive solvens , ut nō sine causa pronunciarit , antiquus ille spagyristus Rogerius Bacchon : Facilius est aurū facere q̄ destruere . Atq; hæc quæ diximus adeò vera sunt , ut ipse Crollius , vim aurū physicè sive radicaliter ,

B 2 id est,

id est , cum destructione formæ metallicæ sol-
vendi,menstruis in universum omnibus detraxe-
rit, excepto solo monstruo universali. Quis si in
vivis adhuc esset, facile cum eo pacisceremur , ut
sententia nostræ , interea omni ex parte , subscri-
beret, quo ad usque probatum daret, fontem illum
menstrui universalis , non esse rem imaginariam,
sed revera alicubi in rerum natura scaturire.

Ostendi hactenus in solutionem magistrali , ne-
que destrui corpus auri metallicum , neque de-
strui posse: Quomodo ergo inquies per eam au-
rum exaltabitur ?

fol. 213. Crollius postquam dixisset,
Calcem auri in oleo salis instar butyri liquefcere,
subjungit, hanc tamen non esse veram , & radica-
lem solutionem, quia iterum in corpus reduci
possit , Quod autem in corpus redigitur (uti &
fol. 204. ipse philosophatur alicubi) hoc ipsum crudum
& indecoctum est. Natura enim bonum in me-
lius, per alterationis modum transfert.

Atque aurum quod ita tractatur , neque alte-
rationem passum est , neque solutionem physi-
cam. In melius ergo non educitur. Ego verò
mallem hæc ab alio quam Crollio pronunciata.
Causa quare solutio calcis aureæ , in oleo salis fa-
cta, nō sit vera solutio, est, quod per illam solutio-
nem , aurum minimè gentium acquirit formam
in quovis liquore solubilem. Abstrahe enim
spiritum salis, non nisi in forma calcis remanebit
aurum. Non verò uti vult Crollius , veræ solu-
tionis auri proprietas est, non posse reduci in cor-
pus. Talis enim solutio , quia in rerum natura
nec datur, nec dari potest, certe neq; vera esse po-
test, ens enim & verum convertuntur, & æquè la-
tè

tè patent, unde si talis solutio est non ens, est quoque eadem minimè vera.

Pergit tamen nos urgere ratione Crollius, quam melioris intelligentiæ ergo, placet formaliter resolvere. Ita ergo illeratiocinatur. Q. in corpus redigi potest, id non deducitur in melius. Aurum autem non radicaliter solutum redigi in corpus potest.

Ergo aurum non radicaliter solutum non reducitur in melius.

Propositio Major ita probatur. Q. Crudum est & indecoctum, nullam alterationem, vel solutionem physicam passum, id non deducitur in melius. Ratiocinatio me Hercule satis speciosa & plausibilis, in cujus tamen syllogismo priore, Majorem propositionem, ex ipso evertamus Crollio, subsumo enim Antimonium diaphoreticum (rectius Mercurium Diaphoret.) Crollii, omnesq; aliæ mercurii præparationes, ejusdem salia, Coralliorum, perlarum, vitriolum artificiale, Veneris, Saccharum Saturni. Hæc inquam omnia, in corpus rediguntur suum. Mercurius nempe Diaphoreticus, aliæque mercurii præparationes omnes, cum sale tartari commixta, ignique aperto in retortam submissæ, reddet in recipiens vas subjectum, vivum & corporalem mercurium: Salia coralliorum, perlarum, in arena distillata, liquorum quidem solventem, cum quoerant, in salis formam condensata, in receptaculum transmittent, ipsa verò corpora in forma lapidum pulvra torum remanebunt, in vase distillatorio. Vitriolum solve in aqua communi, præcipita cum lixivio tartari, præcipitatam ex viridi flavescentem

funde in igne, & habebis corporalem Venerem,
Saccharum Saturni intra quadrantem II, cum
tartaro calcinato, ope ignis fusorii, redit in suum
corpus. Quid itaque jam concludemus? Ergo
haec præparationes mercurii, coralliorum, perla-
rum, Saturni, Veneris nullæ sunt, neque dedu-
cunt subiecta præparationi corpora in melius.
Atque ita non tantum Crollio, ejusmodi præpa-
rationes summis laudibus extollenti, verum etiam
ipsi experientiæ contradicemus. Atqui per Crol-
lium non licet aliter, nisi hanc ipsius majorem, in-
genua litura prorsus deleamus. Quam ipse forte,
tam inconsideratè non proposuisset, siquidem
magisterii propriè ita dicti in genere namque id
nominis, quodcunq; apotelesma spagyricum cō-
plectitur) naturam exactius habuisse cognitam,
videlicet finis chymiae, est exaltare corpora medi-
cinalia. Hæc exaltantur, vel separatione partium
purarum ab impuris, utilium ab inutilibus, cujas
separationis exempla nulli non sunt obvia,
vel citra sui separationem exaltantur, quod fit re-
ductione in magisterium. Estque hoc, uti ex Para-
celso alibi elucidavi, opus spargyricæ, in quo cor-
pus integrum citrà sui separationem substantia-
lem, per conjunctionem menstrui appropriati, &
convenientis exaltatur. Talia magisteria sunt illa
mercurii, coralliorum, perlarum, Veneris, Satur-
ni, ex Crollio supra allatæ præparationes. Tale au-
rum potabile Angli illius, tale quoque nostrum:
Imò vero ipsa vera, & genuina, omnium tum me-
tallorum, tum concharum, hisque affinium cor-
porum, præparatio spagyrica, non nisi in magiste-
rio sita est, ut rectè magisterium solis, quintam es-
sentiam solis, esse Paracelsus affirmet. Le.

Legat initium lib. 6. Archidoxorum Paracelsi,
quisquis velit, tam magisterii in genere, quam in
specie, magisterii aurei naturam, tum quomodo
Paracelsus Crollio contradicat, & nobiscum o-
mni ex parte faciat, recte cognoscere.

Hæc tamen licet non aliter sese quam quomodo
dixi habeant, objici nihilominus potest, neque
in magisteriis, exaltari isthæc corpora, sed qualita-
tes omnes, omnemque agendi efficaciam, solis
menstruis additis venire ascribendam.

Quòd si hoc inquam verum est, quî fit, quòd u-
num idemque menstruum cum diversis corpori-
bus conjunctum non habeat tamen easdem qua-
litates, & proprietates, exemplis ad eam rem utar
manifestissimis.

Quæro quare spiritus acetii, cum $\frac{1}{4}$ conjunctus,
Saccharinam dulcedinem præ se ferat, cum coral-
liis saporem amarum & minimè dulcem?

Quare Spiritus nitri cum Luna conjunctus ar-
deat, mercurio cò verò concorporatus sustineat i-
gnis etiam vehementissimi examen?

Quare cum eadem Luna spiritus nitri hydra-
gogum cum mercurio Diaphoreticum utrumq;
certè, efficacissimum præbeat? Quare una eadēq;
aqua regia, cum tartaro fulminare faciat, mars
minimè? Nisi fallor, hæc proprietates suo quæque
magisterio, quatenus tali non soli præcisè men-
struo, erunt acceptæ referendæ?

Porrò in secundo syllogismo Crollii, quisquis
majorē propositionē nolit simpliciter admittere,
cū eo non multū ego litigavero, certè præterq.
quod in omnibus magisteriis, uti ex supradictis lo-
quitur, corpora integra, & per consequens cruda
& indecocta subsistant, etiam in ipsis pharma-

copolii notum est , quod crudus chalybs per li-
maturam duntaxat,in pulverem redactus, agat ef-
ficacissimè in affectibus microcosmi , quod ne-
quaque idem faciat integer. Taceo quod fru-
straneæ sint futuræ plumbi in cerusam & mi-
nium redactiones,nisi per has plumbum deduca-
tur in melius. Ego in propositione inficias eo, i.
quod aurum non radicaliter solutum , nullam sit
passum alterationem. Recognoscat quis mecum
solummodo calcinationem,quam ea operosa fue-
rit,quæ si una cum sequuta solutione magistrali,
alteratio non fuit , eaque multiplex,ego quidem
quid alteratio sit , juxta cum ignarissimis scio. 2.
per solutionem physicam Crollius intelligit , vel
talem solutionem , quæ fiat debita convenienti-
que applicatione,menstrui appropriati , ut agen-
tis,cum calce solis rite elaborata , ut patiente pro
hoc fine,ut inde emergat,magisterium solubile &
potabile , & tunc negamus solutionem nostram
auri non esse Physicam,ubi namque physica acti-
va & passiva , naturaliter sibi invicem applican-
tur,quin ibi physica quoque actio emergat , insa-
ni fuerit inficiari;aut intelligit solutionem,quam
radicalem idem vocat,qua auri forma metallica,
verè ac realiter destruatur,& tum principium pe-
tit Crollius,estque ipsi supra ex abundanti satis-
factum. 3. Denique ex hisconsecutum dedu-
cimus.

Aurum nostrum potabile nactum esse certam
perfectionem,ut non possit propriè crudum dici,
quum tot tantasque alterationes subierit , uti in-
formam medicamentosam secederet. Nec etiam
tamen perfectè coctum dici posse. Quandoqui-
dem

dem in forma illa medicamenti subsistat corporaliter; sed hanc ejus præparationem, esse medio loco inter cruditatem & coctionem, medio dico, non per participationem, sed negationem utriusque extremi. Atque hæc de solutione quoque sufficient.

Coagulatio.

Restat coagulatio actus omnium facilimus & ultimus, per quem solutio auri magistralis reducitur ad consistentiam solidam.

Solutio abstrahitur lento igne, quemadmodum fit in magisteriis perlarum, Coralliorum & consimilibus. Ita in fundo relinquitur magisterium auri potabile, solubile in quovis liquore, ex pallido subobscure flavescentis, pretiosissimum naturæ arcanum. Quod quām mirabiles effectus, in microcosmo per sudores, urinam, insensibilem transpirationem, in febribus præsertim pestilentialibus, malignis, petechialibus, variolis, peste ipsa, aliisque morbis, tam ἐπιδημικῶς, quām σωραδικῶς, grassantibus, tam ad præservandum, quām ad curandum, idque exigua dosi, à grano videlicet uno, ad grana septem sumptum habeat, id & in Anglia satis observatum est, & à proposito meo alienum, ulterius commemorare. Ego id ipsum affuso spiritu vini circulato ter rectifico, & ad usus in vitro bene obturato, asservo.

Circa hanc coagulationem, operæ pretium fuerit, unicum duntaxat dubium movere, in gratiam præcipue Angli illius, cuius jam plus vice simplice memini. Is quum videret solutionem suam auream instar auris seu croci colorari, cœpit

B s inde

inde ad extractam ex auro tinturam , argumen-
tari , deceptus nimirum in eo , quod tinturam
menstrui solventis , putavit esse tinturam rei so-
lutæ. Qua de re verè scripsit Crollius (164)
Multa sunt menstrua si stant aliquandiu in dige-
stione, per se sponte rubescunt (ut in spiritu tere-
bintinæ multoties licet rectificato, videre est) &
ita incircumspectos decipiunt, arbitrantes se tin-
turam rei solvendæ habere, cum tamen ipsius sit
menstrui solventis.

Hæc Crollius: quæ si quis velit spiritu aceti , e-
videntiūs & magis appositi comprobare, is hunc
ipsum spiritum affundat coralliis, perlis, conchis,
gemmais calcinatis.

Antimonio, Jove, Saturno, calcinatis, & debito
tempore digerat, videbit acetum distillatum & u-
bique & ex æquo rubescere, argumentum ni fal-
lor invictum , menstrui sua sponte , minimè vero
per extractum ex hisce corporibus tinturam co-
lerati. Idendidem se quoque res habet, in solu-
tione aurea rubescente Angli illius (uti & in no-
stra) Idque tum coagulatione ipsius, tum infalli-
bili reductione , ulterius poterit si opus sit ostend-
i.

*SUMMA BREVIS SUPRA SCRIP-
TORUM, CUM CLAVE, SEU COMMENTA-
RIOLO EORUNDEM.*

Primò aurum purgandum per g. l. a.

2. In laminas tenues idem redigendum.
3. Solvendum illud in aqua regis Valentinia-
na, aut ea quam Crollius describit.

Aqua

Aqua Basili Valentini.

R. Cerberichymici lib. i. huic admisce lib. a-
luminis probè calcinati, inde retortæ & lento i. i-
gne evoca spiritum prorsus infernalem.

In hac aqua solve aquilæ Hermeticæ probè
purificatæ lib. i. & habebis aquam Basili. Haç ra-
tione ubi distillaveris, ab omni periculo tutus e-
ris.

Alia.

R. Spiritus nitri unam partem, & spiritus salis
communis unam partem, confunde in hac aqua
solve aurum, & idem præstabit quod aqua prior.

Salæ Aqua Regis seu aqua Chrysulca.

R. Aquæfortis ex duabus partibus vitrioli &
i. parte nitri distillatæ. Exempli gratia lib. i. in
quædissolve vncias. ij salis armoniaci puri. In
hac aqua diſsolve Leonem rubrum.

Ubi dissolveris, cum lixivio tartari præcipita.
Tum cum aqua calida multoties ad dulcedinem
elue.

Limum auri exicca in loco, nec soli, nec igni
patulo, sed tantum vento pervio. Præterea, quan-
do ad siccitatem perduxeris, cum floribus sulphu-
ris misce. ⊖ sint partes 2. florum pars i. & com-
bure vel reverbera. Hoc fit ad sclopetandi vim au-
ro soluto adimendam.

Insuper auro sic præparato affunde spiritum, &
sale sanguinis cervini, aut spiritum è sale sangui-
nis microcosmi paratum, extilla, affunde denuò,
& quidē toties, donec secundum mentem Salæ ⊖
fit præparatum, & solutioni aptum. De-

Demum affunde spiritus vini optimi, (aut aquæ roris majalis novies distillatæ) tantum , ut totum aurum in se combibat , sin minus combibe- rit, priorem decanta, & affunde alium , decanta & in M. B. digere, flavescent.

His peractis spiritum vini leni calore Balnei extilla, ad mellis consistentiam, dosin & usum repries apud Franciscum Ant. Sala à grano uno ad septem exhibet, in liquoreconveniente.

Aurum potabile aliud.

Primo aurum depurandum est per Lupum $\pi\omega\lambda\nu\Phi\alpha\gamma\sigma\nu$, lege artis, Secundò in aqua Valentianâ solvendum & præparandum per omnia ut in tractatu Angelî Salæ indicatum. Ad essentiam verò inde extrahendam, sequens menstruum apparandum erit.

R. Salis gemmæ, veletiam, marini aut communis præparati. q. v. i. partem , & terræ figulinæ, aut boli armeni partes quatuor , (rectius opus perficies , si ad lib. salis, i. sumseris dimidiam libram aluminiis optimè calcinati) Sal pulverisa & cū terra, vel alumine misce optimè, materiam utramque sic mixtam conjice in retortam , cui applica vas recipiens , & optimè l. a. obfirma, ubi factum distillare incipe, primùm igne leni , ad expellendum phlegma : Tum ignem auge, non tamen nimium : nam parùm spiritus aut olei proliceres, si vehementiore propellere velles, & sali ad fusionem ansam præberes, tandem igne in tantum aucto, ut retorta mediocriter candeat , & accipies oleum flavum.

Oleum quod exstillasti flavum, inde cucurbitæ humi-

humiliori , vel retortæ convenienti , collis scilicet amplioris , & phlegma in B. M. vel si retorta uteris , in capella vacua extilla ; Materiam quæ in fundo vasistui remanserit , igne fortiore sublima , & sal quidam Armoniacus in alembicum elevabitur , fecibus in fundo residētibus , quæ ut nullius pretii aut momenti rejiciendæ . (Nota si distillatio cum aluminè perficitur , & quidem in retorta , tunc sal armoniacus in collum retortæ sublimabitur , distillatione semel peracta caput mortuum per tempus aliquod aëri humido exponitur inde denuò retortæ injicitur & plus olei , atq; salis armoniaci accipietur , poteritter , quaterve fieri) Salem hunc armoniacum exime , & in spiritu vini optimè rectificato solve , & per octiduum in leni calore digere . Tum spiritum vini extilla , & spiritus vini salem armoniacum secum in altum sublimabit , aut elevabit . Si prima vice non omnis Sal ascenderit , spiritus vini residentiæ iterum affundendus & labor sublimationis iterandus , donec una cum spiritu vini , omnis Sal elevetur & transcendat .

Spiritus hic vini salis spiritu imprægnatus , aurum non in totum solvit , ut docet Basilius Valentinus , sed tantummodo animam seu sulphur auri attrahit , remante solis corpore in fundo . Si menstruum prima vice sulphur auri non extraxerit , aliud menstruum affunde , Tandem omnes extractiones conjunge , & in balneo unâ extilla , & prodibit tintura sanguinis instar rubicunda .

Menstruum prædictum etiam inservit reliquis metallis , & mineris animam extrahendi .

Alia

Alia ratio præparandi aurum potabile.

R. Salem communem cibarium, hunc funde
in sigillo vel olla forti: post effusionem contunde
& tere minutissimè: vel si volueris sumito Salem
Armoniacum, vel salē petræ, eumq; cū calce viva
calcina, ut moris est, fusum & calcinatum in aqua
dissolve, ut terra calcis resideat permitte, liquorē
clarum & limpidum decanta & per chartam em-
poreticam trajice, poteris eodem modo cum sale
tartari & calce viva procedere, sed in hoc tantum
mixtione & dissolutione opus est, ut sal tartari, &
calcis vivæ uniantur. Filtratio hic locum non
habet, propter enim nimiam corrosivitatem, o-
mnem chartam perrumperet: tantum ut calcis
terra resideat expectandum est, & liquor clarus
decandus.

Ubi trajeceris, ut evaporet humiditas, & affusa
aqua omnis da operam: Tum salem siccatum
iterum pulverisa, & in locum humidum repone,
ut in liquorem omnimodè resolvatur. Liquor
hic Salinus in cucurbitam conjiciendus, cucur-
bita verò in Balneum cum alembico cæco repo-
nenda, & ut putrefactio fiat per mensem, curan-
dum. Mensē elapso, alembicus cum rostro cucur-
bitæ imponendus, & ex balneo mariæ phlegma
extillandum: Quod in fundo restat, denuò per
mensem ut prius in putrefactionem collocan-
dum, & inutile phlegma omne extillandum, &
in fundo remanebit oleum, quod erit quinta es-
sentia salis.

Hanc quintam essentiam Salis funde super cal-
cem

cem auri optimè præparatum, & in digestionem colloca, ad extrahendam quintam auri essentiam. Extrahet autem secundum Portam tantum tincturam & corpus auri in fundo relinquet.

Quando essentia salis, anima solis fuerit imprægnata, tum decanta illam, & aliam affunde ad reliquam, si qua in corpore solis erit essentia, extrahendam : ubi extracta fuerit iterum decanta, & cum priore conjugē.

Jam habeas in promptu essentiam vini optimè præparatam, & super extractam animam solis funde, & animam auri ad se trahet, relicta in fundo essentia salis. Essentiam vini quod attinet, ab auri tinctura per Mariæ balneum separa, & cœli Thesaurum pretiosissimum serva.

Aliud aurum potabile Quercetani ex tetrad. fol. 440.

Aurum calcinetur more modoque philosophis usitato, sed prius adducatur ad summum puritatis gradum, per lupum incanum, seu multivorum, ubi purificatum, & calcinatum fuerit, tum immerge in aquam Regis, in qua aliquid de oleo antimoni glaciali solutum sit: Hoc ubi fiet, aurum ecclipsin patietur & splendorem suum deponet, in quo nigrum, lividum, & mortuum colorem mutabitur: Hæc autem mortificatio vitæ ipsius initium erit. Calci solis sic præparato, affunde aquam pluvialem distillatam, & ablue toties, donec rursus inclarescat, & fusco colore deposito splendidior reddatur. Nec quicquam periculi verendum, ex crebra illius ablutione, ut neque ex illius mortificatione.

Quo

Quo enim magis extinguitur, eo vitam splen-
didiorem, majoremque gloriam sibi comparabit,
ex sulphureo & ardente liquore fructuum matu-
rorum Juniperi, qui ex sole, vitalem suum balsa-
mum, & sanguinem exquisitissimum extrahit:
Corpusque ejus album, pallidum, ac tanquam ex-
anime, aut omni spoliatum vita relinquit. Hunc
balsamum & sanguinem solis vitalem, si crebris
cohobationibus ex spiritu flagrante Saturni per
alembicum exercueris: exuperantem acquiret
activitatem, ac operandi vim, virtutesque exi-
mias, quibus Balsamum nostrum naturalem cor-
roboret, ac potentiorum reddat, se omnibus ho-
stibus suis expediendi, &c.

Tinctura Auri secundum eundem Quer-
cetanum, ex lib. de Med. spagyr.
præparatione.

Primo aurum præparetur per $\ddot{\sigma}$ ut moris est;
Deinde cum floribus sulphuris reverberetur, amal-
gamatum prius cum mercurio & hoc sœpius fiat
reverberando illud, & præparando ut dictum
tandiu, donec leve, spongiosum, & irreducibile
fiat, & purpureum acquirat colorem.

Ex hoc auro cum spiritu vim alcolisato, id est,
cum spiritu salis armoniaci commixto, ut 4. digitos
supernatet: extrahatur tinctura, in matratio her-
metice clauso, & postquam per mensem in bal-
neo digestum fuerit, color cum spiritu vini com-
mixtus separetur scilicet per Balneum.

Liquor hic tandem circuletur, donec fixus red-
datur. Hujus tincturæ $\frac{3}{4}$ mixta cum uncia j.
aqua

aqua theriacalis optimæ, ad scutululi unius quantitatē mane jejuno stomacho sumatur, continueturque decem dierum spatio. Medicamentum hoc Diaphoreticum est, expurgans universi corporis humores pravos & vitiosos.

Mercurius aurii.

Auri album corpus (quod est vera Luna fixa extracta sc. tinctura) cum salibus resuscitativis, ut tibi constat , & cum aceto mellis, ut artis est, præparata, digestione & sublimatione ab experto spagyro reducetur in Mercurium vivum & currentem paucorum dierum spatio. Mercurius hic in matratium conjectus per se præcipitatur in furno Athanoris calore non magno, sed mediocri, & fiet inde pulvis rubeus , de quo exhibentur granæ octo cum vino aut aqua theriacali, ad hydropem curandam , & luem venereum expellendam, per solum sudorem.

Præterea.

Si hunc mercurium præcipitatum cum sua tinctura fursus conjunges, & debito tempore decoquas in pulvetem vel potius lapide, habebis medicinam omnium præstantissimam adversus lepram & sanguinem corruptum mundandum juvenamque restituendam.

Aurum vitæ Quercetani in Sclopeta- rio fol. 208.

Calcinatur aurum mote spagyrico , ut levissimum & spongiosum reddatur , & quod reduci nequeat, à quo cū aceto distill. elicitur semen sive tinctura in Balneo, quod fit digestione, cuius tinturæ vires circulatione cum spiritu vini ita au-

C

gen-

gentur, ut ad innumerabiles morbos sanandos
propemodum incredibiles videantur.

Aurum vitæ aliud præstantius
eodem folio.

*De hoc
vide
Quer-
cer. in
zetrad.
fol. 346.
& seq.
ubi ha-
bebis ve-
ram ex-
plicatio-
nem.*

Aurum in tenuissimas bracteolas redigatur,
& cum sale præparato toties calcinetur & rever-
beretur, donec impalpabile reddatur. Salem ex
Alcoole Solis separato solutionibus : tum ipsum
rursus calcinato sale candidissimo & Saccharino
i.e. Saturni: Huic mixturæ affunde spiritus vini al-
colisati cum proprio sale, qui sc. in vino, non feci-
bus vini, trusen / latitat, ut ex artis præceptis tra-
ditur, tantum ut quatuor digitos supernatet. Fac
deinde ut accendatur & exardescat vini alcool,
hocque sæpius reiterabis. Deinde novum affun-
de vini alcool, ac ritè & decenter omnia circulen-
tur, quatuor dierum spatio, tum demum separe-
tur distillatione competenti menstruum, novum
que rursus affundatur, totiesque circuletur & di-
stilletur, ut factum est prius, donec auri tota
substantia per alempicum efferatur. Separato
menstruo ut decet, remanebit in fundo Aurum
vitæ omnium summum, & præstantissimum.

Aliud aurum potabile ex cap. 29.
tetrad. Quercetani.

Solvatur Sal marinus, Coloniensis seu qui
ex aqua marina sit, & coaguletur ex arte. Solva-
tur autem cum proprio menstruo i. e. cum aqua
pluviali, seu fontis distillata, idque fiat toties, do-
nec ad summam purificationem ac claritatem
perveniat. Hujus sic mundati & clarificati salis
lib. 6. adjice dissolventis vitriolati & mellifui
ex vegetabili & animali parati. / aceti ex melle
facti quod sufficit, ad majorem fermentationem,

ac corroborationem, ut facta digestione conve-
niente, quam præiisse oportet (ideo additur ace-
tum, ut eo expeditius & libenter spiritus salis per
alempicum transeat) usum vehiculi præbeat, (Sal
enim si in distillatione vehiculo seu expulsore
caret, difficulter spiritum prodire sinit. Quare si
quis salem in retortam conjicit & distillat, pro-
dit aqua acida seu vitriolata. Quam primùm verò
aqua seu phlegma in Sale latitans prodiit, Sal ar-
moniacus quidam sublimatur: Quod si verò à di-
stillatione cesses & caput mortuum aliquâ aqua
irriges, vel in locum humidum statuas, ad attra-
hendam aquam & rursus Salem illum in retor-
tam conjicias & distilles, tum ut primùm spiri-
tum acidum consequeris, hoc toties repetere po-
tes, donec totum tuum salem, in spiritum conver-
tas, qui postea in Balneo rectificandus) ad com-
modiūs, spiritus aqueos, sulphureos ac vitriola-
tos, dulces, acidosq;, qui firmissimè sali illi recon-
diti inhærent, extrahendos. Quod in pixide Wal-
den burgica, hoc est, quavis retorta terrea firmis-
sima, vel etiam vitrea luto probè munita & lori-
cata, præstandum est.

In hoc versatur rei cardo, ut gradatim ignis ad-
moveatur: in quam rem sedulo artifici, & in hu-
jusmodi opere exercitato incumbendum est.
Nec non & fornax reverberatoria Athanoris re-
quiritur, in qua opus ex norma & mensura diri-
gatur. Oportet enim, vas incandescat, purpureo
nō claro calore, ne videlicet sal fluat, cuius flu-
xus spiritus impedit, & retineat, nec copiosius,
& opportunè, ut decet, extillent. In eo au-
tem adæquato igne cornutam aut retortam

C 2 immorari

memorari necesse est ad octo dies , quo tempore semper recipienti invigilandum erit, quod usque adeò & spissum & capax firmissimoque luto obvolutum vel obductum esse oportet, ne quid usque expiret : quod & turbidum & spiritibus vaporosis ac albis oppletum animadvertisetur in quibus virtus & primum ens metallorum resolutum est in aquam acidissimam. Post spiritus exhaustos tandem ad collum & summitatem recipientis sub finem distillationis sublimabitur aut attolletur terra , quæ foliata dicitur, instar nivis albissima, vel etiam flava quæ ei collo adhæredit , qui mercurius aut sulphur philosophorum nuncupatur, quam utramque appellationem meritò & jure suo obtinet.

His itaque peractis & refrigeratis omnibus vasculis , ut probè omnia conquietescant , loricis vasa erunt exuenda , conjunctaque per agitationem , utraque essentia salina ac spiritualis seu liquida in alempicium effundentur vitreum , ex qua tria principia summè spiritualia simplicissima ac efficacissima seu maximè penetrantia, quæ in ea continentur, separanda erunt, ut seorsim singula seponantur, ut mox dicetur , quæque deinceps in unum corporis uniantur. Quod verè homogeneum est , ac nihil heterogenei retinens simplicissimum ac penetrantissimum efficacissimumque futurum est. Alempicus atitem & recipiens firmissimè loricata in Balneo vaporoso collocentur, suo quodque loco ac lentissimo calore insipidum phlegma , aquæ tantum inutilis saperem referens separetur. Quo separato, adjustam satis quantitatem , idque lentissimo igne , ut dictum, alempicus frigori exponatur, ubi pelluci-

dissimi Lapilli Crystallini, gustuique dulces formabuntur: Quibus semotis ac seorsim depositis, redditoque denuò balneo dulci alempico, ut rursum ad lentum calorem insipidum phlegma sc. jungatur, si rursum alempicus frigori exponatur, concrescent iterum glaciales globuli, iidemque perdulces. Quæ quidem operatio toties repetenda est, dum nulli amplius lapilli emergant, & quicquid residui extillabit, non amplius phlegma insipidum, sed aciditatis vitriolatæ, quæ mordicationem summam linguae inferat, instar acerimi spiritus vitrioli gustum inducat. Tunc verò ab operatione desistendum, & in fundo alempici querendum verum salis oleum vitriolatum, acidumq; à quo omne insipidum phlegma, & inutile extractum fuerit. Crystallini verò lapilli et si sapore dulces depræhendantur, admirandæ tamen sunt virtutis, ut qui Soli vel auro seorsim, vel cum oleo suo, ad idoneam quantitatem permixti sint verum terrestris Solis menstruum, ac dissolvens. Ejus proprietates, ac virtutes vitales, vegetantesque locupletans ac exacuens. Liquor igitur iste balsamicus, ex sale eductus, hoc ipsum potest, si ad debitam quantitatem aquæ, aut passivi liquoris, qui ubique copiosus occurrit, commisceatur. Ista enim sic diluuntur, ac contemperantur inter se idoneè mixta, ut hac mixtione rosæ, violæ, aliive flores, vel emarcidi ac sacci, quique omni odore vitalique virtute, vel longo ante tempore exuti fuerint, perfusi ac imbuti. pristinum virorem ac vitales alias virtutes recipiant, ac in colorem genuinum, ac magis etiam floridum, quo vel dissolvens ipsum etiam tingetur,

tur, redintegrentur, ut nec majus, ex natura
& verno sole, tot tamque elegantium sit feracior,
quam hyems ex artificiali nostro sole, ad radices
herbarum effuso, fœcunda eniteat.

Hoc igitur modo, qui supra dictus est, si dulce-
do illa crystallina salis, cum oleo, aut aciditate vi-
trilica propria, debita proportione conjunga-
tur, Solque in eo philosophicè solutus, & in quin-
tam ibi essentiam redactus omni sanguine rubi-
cundiorem (quem colorem ex coctione aut di-
gestione, proprioq; calore sibi comparat) adjicia-
tur. Hinc universalis medicina nasceretur admiran-
dæ virtutis, quæ vel lepram ipsam tum universa-
lem, tum particularē totius corporis, Epilepsias,
& id genus indomitos affectus, unius aut alterius
tantum grami dosi, expugnare valeat.

Accepimus à docto quodam medico &c. quod
Joannes Montanus Strigius, antiquus & magni
nominis Medicus, ac singularis raraeq; in utraq;
medicina eruditionis, cū salis ducib² istis crystalli-
nis statim ex illis oleū rubicundū resolveret, quod
in proprio vase solē in liquorē reduceret, unde pre-
stantissima medicina oriretur, coctione omnium
colorum discrimina experta. Cujus ad granum j.
aut alterum, pro dosi, admiranda auxilia, adversus
superiores morbos præberentur.

Laudanum Mercuriale Doct. Hartmanni Beyeri, ex quo aurum potabile.

Nonnulli secundum mentem Paracelsi, ex
Cheirurgiæ magnæ volumine tot locis colligūt,
non contenti sublimatione, ulterius progrediun-
tur. Ex eodē n. mercurio plenē dextrēq; rubifica-
to, conficiunt oleū dulcissimū fragrantissimi & ex-
cellentissimi in Medicina usus. Sic

Imbibe Sublimatum cum spiritu vini ad modū
pastæ, ut istatū in vitro tres digitos emineat, post
vitrū probè clausum in digestione simi equini vel
B. ad putrefactionē per mensem Philosophicum,
i. e. per sex septimanas colloca, vel ut vertatur in
mucilaginem oleaginosam, quo facto tolle spiri-
tum vini ab eodem subtilissimè decantando, &
per filtrum trajiciendo, & distillando, lentissimo
calore B. phlegma omne, ut restet in fundo o-
leum albissimum dulcissimumque. Hoc postea
igne arenæ vehementiore per retortam expul-
sum, abit in luteū quedam liquorē, & pars ipsius
mercurii aliqua simul evocatur, quem repetita
vice, cum oleo prædicto distilla denuò, revertun-
tur omnia in oleum grave, dulcissimi saporis &
odoris fragrantissimi.

Hujus olei recipe uncias v. Solis per sulphur &
mercurium optimè calcinati unc. ss. putrefac in
phiala Hermetis signata, ad calorem cinerum, in-
tegrum octiduum extrahitur tinctura solis instar
sanguinis rubens, quæ relicto in fundo albicante
solis corpore in phiala Hermeticè occlusa, coa-
gula lento igne in Athanore, in lapidem rubrum,
quem super lapide porphyrio humido solve, in
oleumque denuò rejectis fecibus coagula. Tertiò
eandem operam repeate.

Ea sumnum elixir vitæ & laudanum mercu-
riale, probè in vitro servandum. Ejus dosis est
granum j. in haustu vini solutum, vel cum extra-
cto Theriacæ, & pulvere liquiritiæ, quantum sa-
tis ad incorporeamentum, in formam pillularem
superbibito haustu vini, in quolibet morbo, repe-
titis dosibus, si necessitas exegerit, datur à g rano
sem. ad granum j.

C 4

Aurum potabile compositum, idemque verè spagyricum.

Primum fiat vitriolum ex calcinato cupro per sulphur, ut notum est, cum phlegmate vitrioli. Ex hoc autem vitriolo, Veneris, fiat l. a. spiritus, & oleum. Deinde solvatur in hoc spiritu & oleo limatura martis optimi. Exinde rursus fiat l. a. vitriolum.

Vitriolum martis ubi paraveris faciendum est menstruum singulare ex spiritu salis, aceto destillato, & spiritu vini optimè rectificato, aceti & spiritus vini sumantur partes æquales, spiritus salis autem quarta tantum pars. Hoc menstruum ter per alempicum est propellendum, ad tres spiritus istos uniendos.

In hoc menstruo, ut præceptum, parato dissolue vitrioli martis q. pl. Menstruum autem in balneo rursus leniter abstrahe, postea per retortam luto obductam & munitam, igne violentiori pelle, & transibit tinctura veneris & martis alempici fines, servato tamen debito regimine ignis interdum instar fumi rubicundi nebulosi, qui fumus apud Basiliū Valentīnum materia prima tincturarum & perfectionis corporum mineralium nuncupatur.

Phlegma de hoc spiritu in Mariæ Balneo abstracta, affunde spiritum vini rectificatum, & circula, & rursus separa, sic medicinam habebis prorsus excellentem atque admirandam, si verò placeat, spiritum hunc tincturam, cum auro unire secundum Basiliū Valentīnum, tum aurum finum solvendum erit in oleo salis, solutio in Mariæ Balneo abstrahenda, in illa abstracta aqua sol-

ve

ve duas partes tinturarum martis & veneris, rur-
sus abstrahē, & cohoba, dum indistillatione nulla
omnino sentiatur acrimonia. Tunc recentes spi-
ritus vel oleum recens salis superfunde auro, &
quidem tantum, quantum pro solutione accepe-
ras, in cineribus per aliquot dies leniter digere,
deinde abstrahē ab iisdē aquam leniter. Aquam
hanc abstractam in MB. tepidam prius redditam,
rursus superfunde & destilla ut prius, in fine ignē
aliquantulum augendo. Sic aliquid corporis so-
laris, qualibet destillatione elevatur. Sol hic cum
marte & venere animatus & conjunctus, perpe-
tuò irreducibilis existit. Abstrahē aquam in MB.,
ad siccitatē, imbibe cum oleo tartari summè de-
purato & in cella secunda vice resoluto, & probe
filtrato, rursusq; exicca, imbibitionem bis repe-
te, tandem exiccatum in cineribus phialæ immis-
sum, fortiter fove, ut quasi coalescant, postmo-
dum rursus pulverisa & resolve in cella, in oleum
sanguineum, quod extrahe cum spiritu vini &
serva ad usum.

Compendiosius sequente modo hæc peraguntur,

Ubi omnia alempicum transcenderint, abstra-
he ad oleitatem, & superfunde spiritum vini re-
ctificatum, cū sale urinæ acuatum ut scis, & è ve-
stigio omnes tinturas extrahet, paucō de corpo-
re solis subalbido & omni tinctura exuto rema-
nente. Spiritum hunc abstrahē per alempicum &
recentem non acuatum superfunde, ad oleitatem,
abstrahē, quam per retortam pelle, sic habebis
tincturam admirabilem ad omnes totius corpo-
ris affectus.

C. § Spiri-

Spiritus Solis Domini Joh. Osiantri

præfulis Murbacensis.

Non minus artificiosa, quām spagyrica & philosophica est præparatio, spiritus auri, quæ sit & paratur ut sequitur.

Primū aurum in tenuissimas bracteolas redactum, cum mercurio vivo amalgamandum est, & per corium rursus transigendum.

Secundò massa quæ in corio post transactiōnem mercurii vini relinquitur, in testa aliqua vitro obducta, sub pileo vitreo, ad excipiendum avolantem mercurium prunis ardentibus imponitur, ut non segniter in fugam se conjiciat.

Tertiò semper priusquam mercurius ex dimidia parte, vel in totum expiret, removenda auri ab igne massa, & rursusterenda est, ne massa coēat, aut coalescat. Quia in parte sacerdūs, etiam ab optimo artifice peccatur, & à scopo aberratur.

Quartò mercurio omni ex parte fugato, & expulso, cum calce reliqua novus mercurius conjungendus, & semper idē per ignis vim rursus abigendus, donec eadē calx jam ægrè mercutiū sibi jungi concedat. In labore hoc nō opus est, ut mercurius in amalgamando soli junctus prorsus fugetur, non refert etiam si aliquid cū auro maneat.

Quintò, quando jam calx solaris incipit, ægrè atque difficulter mercurium sibi commisceri ad faciendū amalgama, tamdiu procedendū est, donec calx Solis mercuriū vivū & currentē in cōsortiū prorsus nolit ampliō amplecti (id quod ego inquit author processus) multiplici experiētia didici) Neq; refert hīc, quātū mercurii auro admiscerat, nihil hīc periculi est, sed tantūmodo caveatur, & prospiciatur, ne massa solaris in unū coalescat.

Sextò, quando calx solis mercuriū prorsus non
vult admittere, vel egerim è solū modò, tū mercurius
omnis expellitur per calorem ignis, sed inter-
rim providēdum, ne calx fundatur, calx talis quo-
dammodò rubet. Septimo calci huic affunden-
dum acetum destillatum, nullatenus autem radi-
catum (hoc enim huic operi nihil conducit) & a-
acetum illicò calcem solarem hoc modo paratam
aggressit, priùs quam in digestionem colloce-
tur, & extrahit quandam essentiam. Tum acetum
decantatur, & aliud affunditur, rursus per 24. ho-
ras in digestionē collocatur, & tantum ex calce so-
lari extrahet acetum, quantum ad solutionē mer-
curius aptum reddidit: sed qui quantitatem mo-
larē sibi imaginatur, profectò is sibi somnia fingit.

Octavò calci solari residuæ rursus adjungitur
mercurius vivus, vel prior qui in usum venerat,
vel alius novus, non refert; Et tum calx in conti-
nente cum mercurio se copulare permittit, & qui-
dem promptissimè, & tum primi labores ordine
repetuntur, donec tota calx solaris in essentiam
solvatur, quod tamen non nisi multis, & saepius
repetitis laboribus fiet.

Nonò omne acetum, quod in solutionem fuit
adhibitum & decantatum conjungitur, & in ci-
neribus lento igne evocatur, & in fundo reside-
bit sal albicans, qui cum aqua pluviali distillata
est indulcandus, statim verò in aqua solvitur.

Decimò, quod si sal talis diligenter in modera-
to calore fuerit exiccatus, tum retortæ luto opti-
mè munitæ inditur, & magnum vas recipiens
applicatur, & probè ad fugam spiritibus interclu-
dendā luto cavetur, per gradus ignis administratæ
& primū prodibit phlegma, hinc sequitur fumus,

qui instar fili lanci ad fundum recipientis content
dit. Tandem vero, ut in tinctura corallorum tam
potens & copiosus sequitur fumus, qui nullo ar-
tificio tam arte potest occludi, in recipiente re-
tortæ applicato, quin ejus odor nares feriat, &
quidē instar croci. Undecimò his peractis reci-
piens vas ut refrigerescat cum retorta permittitur,
& diligenter colligitur.

Duodecimò hic spiritus potest rectificari, &
quidem in tantum, ut subtilior fiat, quam spiritus
aliquis vini.

Expertus sum inquit author processus, quod
eiusmodi spiritus, si calci Lunari subtilissimè tri-
tæ affusus, quandam flavedinem extraxerit. Hæc
oculis meis vidi, & manibus aliquoties tractavi,
& scio processum esse verissimum, sed diligentem
requirit spagyrum, interim fateor esse laborem
haud brevem & non exiguum partem calcis so-
laris requiri. Quandoquidem unavice perparum
extrahitur.

Princeps quidam cum hoc spiritu, hominem
deploratae valetudinis restituuit, & multum cum
eo præsttit, sed qua ratione intra & extra corpus
debeat usurpari, & an quoq; ad metallorū trans-
mutationem aliquid faciat, id mihi non constat,
doctis & expertis id philosophis ad expeririendum
relinquam. Hoc tantummodo notatu dignū est,
quod solidissimum & perfectissimum corpus so-
lis, nulliq; igni cedens, in tenuissimum, & subti-
lissimum spiritum possit reduci, id quod ego non
semel, sed multis vicibus expertus sum.

Aliud

Aliud

Aurum potabile quod est desumptum ex Testamento Fratris Basil. Valentini.

Summum atq; primum aurum potabile, quod
Deus Opt. Max. in totam naturam collocavit,
est probè excocta, præparata & fixa substantia, la-
pidis nostri universalis, priusquam illa fermenta-
tur, nulla major, præstantior, & excellentior me-
dicina universalis, & aurum potabile, potest in
tota natura per orbem universum terræ reperiri,
aut in lucem proferri cœleste siquidem est Balsa-
num, quoniam ipsius principia & prima exor-
dia, ex cælo originem sumunt, & in terra forman-
tur, postea verò, post suam summā puritatem, ad
summam perfectionem deducuntur. De quo pri-
mo exordio, primaq; origine, hujus cœlestis sub-
stantiæ ego quidem fusè satis & quantum necef-
sitas postulat, scripsi, ut hic repetitione non opus
esse existimem.

Quemadmodum verò excocta ejusmodi &
perfecta substantia, summa, principalis & maxi-
ma universalis medicina microcosmi est, sic vice-
versa illa ipsa materia, post suam fermentationem
etiam tinctura est, & summa, maxima, & poten-
tissima est medicina, omnium metallorum, quæ
per hanc ad summam depurationem & valetudi-
nem perfectam, nempe in purissimum aurum
possunt transformari, & transmutari. Et sic hoc
aurum potabile summum & maximum, atque
universalis est in medicina, totius mundi, de quo so-
lo, multa librorum volumina possent produci.
Quoniam ipsius præparatio antehac in tertia par-
te secundum omnes circumstantias est descripta,

&

*De hoc & docta, non operæ pretium arbitror, ulteriorē
vide institutionem proponendam, sed in dictis ac-
Thol-
deniū quiesco. Sed ulterius dicam & declarabo, una
in Ha- cum absoluto processu, quemadmodum verum
lygra aurum potabile, ex communī summè depurato,
phia, & perfecto auro possit fieri & comparari.*

*qui in Recipe extractam ex auro animam sive essen-
de mu- tiam, quæ cum spiritu salis communis dulci facta
tuò sum- est, quemadmodum te in particulari auri docui,
sit. & corpus solis totum albicans comparuit, spi-
ritum salis extilla, & animam solis, decem
Præpa- vel duodecim vicibus dulcifica, tandem pro-
ratio auri potabi bē exsicca, eamque pondera, & quatuor par-
tis. tes spiritus vitrioli Vngarici, dulcis scilicet af-
funde, bene obsigna, inque Balneum vapo-
rosum colloca, putrefac lentissimo calore
atque igne, & quidem tamdiu, donec totali-
ter solvatur, inque aquam, seu primam mate-
riam reducatur, & ex ambobus illis, liquor
sanguinis ad instar rubens, pellucidusque fiet,
sic ut ejus cum rubidine nullus rubinus possit
conferri.*

Hoc interim observa, quod si anima solis
ceperit dissolvi, & in primam materiam suæ
substantiæ transiverit, quod in vitro primum
ad spondilia circumcirca, ubi materia tene-
tur, circulus eleganter viridis conspiciatur,
denique verò omnes colores arcus cœlestis coé-
unt, & comparent, qui tamen brevi tempore du-
rant.

Quod si verò anima solis jam planè fuerit
soluta, & nihil ultra in vitri fundo conspi-
cietur,

cietur, duplum pondus spiritus vini optimè rectificati affunde. Vitrum sigilla quantum poteris optimè, digere, vel putrefac rursus unà per duodecim, aut quindecim dies, tum unà educ per alempicum, & materia transcendet, in forma sanguinis absolutissimi & optimi, aureata, perspicua: Toties hanc educationem & extillationē itera, donec nihil amplius de corpore solis in fundo remanserit: & tum habebis verum, & perfectum aurum potabile, quod in æternum nunquam poteris, in corpus aliquod reducere. Interim notandum, quod corpus solare, antequam destruatur, & anima ejus extrahatur oporteat ad summam puritatem & perfectiō nem reduci.

Aurum potabile Fr. Bas. Val. alterum.

Aliud etiam aurum potabile fit, & arte singulari paratur, quod licet non pro perfecto omnibus que numeris absoluto auro potabili possit divendi: tamen plus etiam est quam semiaurum potabile habendum, quoniam quoad virtutes & efficaciam suam, potentissimas vires in multis morbis edit, quos aliás natura vincere nequit, id quod experientia docuit & comprobavit.

Aurum vero potabile tale, duabus viis atque rationibus præparatur, ubi posterior, priore præstantior & efficacior est, sed plus ad id facendum temporis & laboris atque operæ, quam ad primum requiritur, primi vero præparatio talis est.

Recipe extractam animam solis, quæ cum

cum spiritu salis dulci parata est, quam optimè &
diligentissime dulcifica, deniq; eam siccari sinas,
atque in phiolam capaciorem immitte, vel etiam
in cucurbitam, huic affunde oleum vitrioli ru-
beum, quod ab omni phlegmate sit liberatum, &
priùs per retortam sit rectificatum, ut perspicuū,
& clarum fiat, id est album, ut observare possis,
cum animam solis aggredietur, & solvit, ex qua
in rubrum & amœnum colorem transit. Hujus
verò olei tantam affundē quantitatem, ut sulphur
vel anima solis, in eo solvi possit, tum in Mariæ
balneum pone, ad putrificandum, seu digerendū,
& ignem paulò vehementiorem adhibe, donec
videris animam auri dissolutam & colliquatam,
in oleo vitrioli. Si quas fortè feces in fundo teli-
querit, eas separa ab extracta anima, tum affunde
ulterius & quidē in duplo pondere, essentiæ vini,
vel spiritus vini optimè rectificati, ut te in meo
Testamento docui & institui, vitrum sigillo Her-
metico obsigna, ne spiritus vini exitum sibi quæ-
tere possit, & denuò in Balneum Mariæ colloca
in putrefactionē, moderatissimumque adhibe i-
gnem, mensis unius spatio & acrimonia olei vi-
trioli per spiritum vini imminuitur, & suām a-
credinem amittit, ut unā præstantissima fiat me-
dicina. Hanc medicinam toties per alempicum
distilla, vel etiam per retortam, donec nihil in
fundo cucurbitæ, vel retortæ relinquatur. Et sic
acquires plus quām semiaurum potabile, in for-
ma & colore summè flavescentis liquoris. Inte-
tim nota, quod cum aliquibus metallis, etiam hac
ratione processus potest institui, ut scilicet ex me-
tallo primū fiat vitriolum, ex quo spiritus distil-
letur,

letur , & hac ratione cum anima conjugatur,
solvatur, & cum spiritu vini digeratur, donec o-
mnia simul in adæquatam medicinam transeant,
ut docui , quæ suæ quoque eæsque non parvas
obtineat vires & virtutes.

Aliud ejusdem Fr. Basili. Valent.

Altera via ejusmodi semiaurum potabile præ-
parandi, quod quidem plus non est aurum quam
semiaurum potabile , virtute tamen & efficacia
proximè descriptum multis parasangis superat,
& longo post se intervallo relinquit, tale est, ut se-
quitur.

Rec. animam auri extractam , de qua suprà
dictum, eam in phiolam immitte, & superfunde
extractum sulphur philosophorum , quod cum
spiritu mercurii, i. e. vitrioli ex terra philotopho-
rum extractum est , & mercurius , sive spiritus
mercurii usque ad oleitatem, quæ sulphure est, tur-
sus abstractus sit leniter, per modum distillatio-
nis. Hujus Sulphuris philosophorum, affunde-
tum ut dictum antea, tantum, ut in eo anima solis
solvi possit, & in leni Balnei calore ut requiescat
permitte, donec talis solutio pacta sit, tunc plus
affunde, optimè & summè rectificati spiritus vini,
digere porro leniter & unâ ex stilla , donec nihil
in fundo amplius restet , & habebis medicinam,
quæ vero auro potabili haud multum præemi-
nentiæ concedit. Et hæ sunt præcipuæ viæ, qui-
bus corporale aurum potabile redditur. Hacte-
nus Basilius.

D

Præpa-

Præparatio auri ad aurum potabile.

Recipe metalli omnium præstantissimi , quod propter indesinentes hominum insidias, quæ ei struuntur pallet, quantū libet, vel quantū tua fert conditio , id funde ter per lupum ni canum seu multivorum, ut ipsum philosophorum spagyricorum celeberrimus Fr. Bas. Val. nominat. Tum reducatur in tenues bracteolas ; seu folia tenuissima, & solvatur in menstruo sequenti: Recipe spiritus aromatis nobilissimi (nō quod ex India advehitur, sed quo nemo non hominum quotidie futitur) unam partem, & spiritus cerberi Hermetici optimi quatuor partes, in hoc injice flavum tuum metallum in cucurbitula , vel matratio positum , & pone in calorem debitum, donec omne solvatur. Si menstruum non omne metallum solverit , affunde, decantato primo, aliud, & solve, tum solutiones tuas confunde. Iam habeas in promptu mercurium vivum crudum, purgatum tamen, & tantum in solutionem conifice, quantum metalli solveras, & sic spiritus cerberi Hermetici & aromatis nobilissimi , metallum deseret , & mercurium aggredietur, metallum autem ad fundum in forma subtilissimi pulveris subsidebit ; quod cum aceto distillato imbibendum , & ter in Balneo abstrahendum , & sic accipies calcem auri subtilissimam , quam per mensem igne mediocri reverberare poteris, ut tanto ad essentiam inde extrahendam subtilior evadat.

Aurum

Aurum potabile $\pi\omega\lambda\nu\vartheta\rho\mu\lambda\eta\tau\sigma$, seu fa-
mosissimum Angli illius Francisci
Antonii.

Primò omnium dissolvatur aurum finum in
aqua regis secundum artem, Fiat autem aquæ for-
tis libra j. huic addantur unciae quatuor, salis ar-
moniaci, in aqua distillata soluti, filtrati, & rursus
coagulati, & distilletur primùm in cucurbita in
Balneo, spiritus verò gravioresdemum in retorta
in Balneo sicco, hoc est in cypella vacua, sed bene
operculata. In hac aqua solvetuum aurum, so-
lutionem in vitrum lati fundi effunde, & quod
sit colli amplioris, vel in oleo salis, & spiritu
nitri rectificatis, ut paulò ante edocatus es. Priori
solutioni cum aqua regis facta, guttatum infunde
oleum tartari per deliquium facti, donec aqua
regia clara & alba evadat. In hanc scilicet solu-
tionem per spiritum salis & nitri factum funde
ad unciam dimidiam, unciam unam Hermetis
Chymici, colloca in lento calorem, in matra-
tio, obturato leviter vitro cum cera, & aurum
fundum petet, spiritus verò se cum mercurio con-
jungent, & ipsum solvent, qui mercurius una
cum menstruodum adhuc catet, ab auro est sepa-
randus, & in locum frigidorem collocandus, se-
parabitur phlegma menstrui & mercurius in
vitriolum album abibit. Aquam regis quod at-
tinet, ubi post præcipitationem auri clara evasit
& perspicua instar Crystalli, dabit tibi signum,
aurum tuum omne ad fundum descendisse, sine
ut quiescat per noctem, & mane liquore effuso,

D 2 Gal-

calcem in fundo quater, aut quinques communis pura aqua ablue, eamque debito modo exicca.

Nota; priusquam calx omnino exiccata fuerit, scilicet, quæcum oleo tartari præcipitata est, (nam altera hac tractatione non indiget) Imbibe illam cum oleo salis communis, quod oleum tartari mortificat, & fulminationem omnem avertit. Si autem siccare volueris, sine præparacione cum salis spiritu, cave ne calor sit excedens. Quamprimum enim calorem calx sentit, flammanum statim concipit, & in auras evolat, sonitum horribilem instar bombardæ explosæ edens, ut qui præsto sit de vita periclitetur. Quare tutius est in aëre vel hypocausto tantum siccare, & spatula lignea diligenter agitare.

Calci si vis adde dimidiati partem sulphuris pulverisa, i simul misce, & in crucibulo igne rotæ sulphur conflagrare permitte, adhibendo in principio ignem lendum, & in fine per horam unam ignem fortissimum, ut calx quodammodo reverberetur, & tenuissima evadat, quam in phiala optimè clausa, ad usum serva.

Iam fiat spiritus urinæ hominis fani, modicè bibentis vinum, in cucurbita bene clausa, in summo equino, vel alio loco calido per mensem philosophicum hoc est per 40. dies digere, finito putrefactionis tempore, distillatur urina per alempicum, adhibito recipiente satis atnplio, donec omnis humiditas distillata fuerit, distilletur tertio à capite mortuo per cohobia, rectificetur, ut exinde spiritus postea justè elevetur. Ex phiala ergo prolixioris colli, cum suo alempico,

pico, & recipiente iuncturis optimè clausis, bene
in cineribus distillatio instituetur, & elevabitur
spiritus instar in alempicum, nulla concomi-
tante humiditate aquæa. Hæc distillatio, ad
completam elevationem, totius spiritus conti-
nuanda est, quod sublimatione prodiit, cum a-
qua pluviali distillata solvit, & ex phiala, ut
prius distillatur, idque sexies repetitur, semper
novam aquam accipiendo. Hinc in phia-
lam Hermeticè clausam per 15. dies & noctes re-
conduntur cristalli, & digeruntur lento Balnei
calore, donec in colore limpidiissimum abe-
ant. Huic liquori additur æquale pondus spiri-
tus vini, è vino bono facti, & quam optimè re-
ctificatur, & simul in Balneo per 12. dies dige-
runtur & uniuertur. Recipe nunc calcem solis
antea præparatam, & ei affunde menstrui è spi-
ritu vini, urinaque facti ut tribus digitis emineat,
in lento calore digere, donec sanguinis instar ru-
bicundum evadat, tinctura decantata & saepius
collecta in B. per aliquid dies digeritur.

Hinc lenissimo calore spiritus solvens abstra-
hitur, denuò semel cohobandus. Hinc rema-
net in fundo cucurbitæ liquor in forma olei
rubicundissimi, suavem odorem de se spargen-
tis, in quolibet liquore resolubilis, propterea
oleum hoc succedaneum verum esse potest, ean-
dem solutionem si non in Balneo, sed arena de-
stillas, è cucurbita humili vel retorta, post par-
tem menstrui primam, cum reliqua ejus parte
solis tinctura per alempicum transit rubicun-
da

da instar sanguinis: Relicta in fundo vasis terra
nigra , arida , spongiosa & levi , ipsum autem
menstruum , quod in tinctura solis prodiit , per
balneum tepidum separandum est , ut oleum solis
in fundo cucurbitæ restans , solum asservari pos-
sit . Hoc est illud aurum potabile , quod in An-
glia habetur , apud Franciscum Antonium ,
unde saepius in Germaniam & alio-
loca allatum
fuit .

F I N I S.

Chem. 1168.

